Warszawa, dnia 25 stycznia 2021

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Znak sprawy: PO.pb.057.6.2020

NR: 204 PODPIS AM
WPŁYNĘŁO
2021 -01- 26
Krajowa Rada Izb Rolniczych

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Szanowny Panie Prezesie

W odpowiedzi na pismo z dnia 29 grudnia 2020 r., znak KRIR/MR/W/1349/2020, chciałbym podziękować za deklarację gotowości współpracy przy opracowaniu definicji „aktywnego rolnika" w ramach Wspólnej Polityki Rolnej po roku 2022. Jednocześnie uprzejmie informuję, co następuje.

Od 2015 r. płatności bezpośrednie (oraz niektóre płatności w ramach II filaru) przyznawane były wyłącznie tzw. rolnikom aktywnym zawodowo. W przepisach UE określona została tzw. lista negatywna podmiotów wykluczonych (podmioty, które administrują portami lotniczymi, wodociągami, stałymi terenami sportowymi i rekreacyjnymi, świadczą usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami), która mogła zostać rozszerzona przez państwa członkowskie. Jednocześnie państwa członkowskie mogły zdecydować, że za rolników aktywnych zawodowo uznaje się te podmioty z ww. listy, które za rok poprzedni otrzymały płatności bezpośrednie poniżej określonej kwoty (nie więcej niż 5 000 euro). Równocześnie podmiot prowadzący działalność z listy negatywnej mógł otrzymać płatności bezpośrednie nawet w przypadku, gdy przekroczony został próg kwotowy (w przypadku Polski wynoszący 5 000 euro), jeżeli udokumentował on za pomocą dowodów określonych przez p. cz., że: 1) roczna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 5% całości przychodów uzyskanych z działalności pozarolniczej, 2) działalność rolnicza nie ma charakteru marginalnego, tzn. łączne przychody z działalności rolniczej stanowią co najmniej 1/3 wszystkich przychodów, lub 3) główną działalność gospodarczą lub przedmiot działalności stanowi wykonywanie działalności rolniczej.

Od roku 2018, w związku z rozporządzeniem 2017/2393 (tzw. rolna część omnibusa), przepis o aktywnym rolniku jest dobrowolny dla państw członkowskich. Polska zdecydowała

o zaprzestaniu stosowania ww. wykluczeń (co jest de facto jednoznaczne z niestosowaniem w Polsce przepisów o rolniku aktywnym zawodowo ze skutkiem od roku 2018), ponieważ weryfikacja kryterium aktywności zawodowej dotyczyła bardzo niewielkiej liczby rolników, a jednocześnie była bardzo skomplikowana. Zgodnie z danymi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, na ponad 1,3 mln wnioskujących o płatności bezpośrednie w poszczególnych latach okresu 2015-2017 liczba podmiotów, które jednocześnie przekraczały próg 5 000 euro i prowadziły działalność wykluczającą wynosiła odpowiednio: 1 924, 1 260 i 952, co stanowi odpowiednio 0,14%, 0,09% i 0,07% wszystkich wnioskujących. Ostatecznie za nieaktywnych zawodowo uznano odpowiednio: 1 907, 37 i 23 podmioty.

Natomiast w odniesieniu do WPR po 2022 r., KE zaproponowała jako obowiązkową dla państw członkowskich definicję osoby faktycznie prowadzącej działalność rolniczą (tzw. prawdziwego rolnika). Państwa członkowskie miałyby w swoich planach strategicznych WPR określić, których rolników nie uznaje się za osoby faktycznie prowadzące działalność rolniczą, biorąc pod uwagę takie warunki, jak badanie dochodów, nakłady pracy w gospodarstwie, cel przedsiębiorstwa i figurowanie w rejestrach. Definicja ta jednak nie powinna skutkować pozbawieniem wsparcia osób prowadzących działalność rolniczą i nierolniczą, które aktywnie działają w rolnictwie, lecz również angażują się w działalność pozarolniczą poza swoim gospodarstwem, gdyż prowadzenie zróżnicowanej działalności często umacnia społeczno-gospodarczą strukturę obszarów wiejskich.

Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę, że proponowane przepisy o prawdziwym rolniku, jak wskazano wyżej, dotyczą wyłącznie kryteriów ekonomicznych i nie dają państwu członkowskiemu możliwości powiązania definicji prawdziwego rolnika z faktem prowadzenia produkcji, czy uniemożliwienia pobierania płatności bezpośrednich przez osoby nieprowadzące takiej działalności, na co wskazuje Pan w swoim piśmie.

Możliwości takiej nie ma również w ramach pozostałych przepisów dotyczących płatności bezpośrednich. Na obecnym etapie prac nad przepisami mającymi zastosowanie w przyszłej perspektywie finansowej utrzymane zostało analogiczne podejście jak w obecnym systemie płatności bezpośrednich. Płatności te mogą zostać przyznane nie tylko do gruntów rolnych, na których jest prowadzona produkcja (uprawa lub wypas zwierząt), ale również do takich, które są użytkowane jedynie w minimalnym stopniu, poprzez przeprowadzenie jednego zabiegu agrotechnicznego np. koszenia, gdyż przepisy UE uznają fakt utrzymywania użytków rolnych w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających ponad zwykłe praktyki rolnicze za wystarczający do stwierdzenia prowadzenia działalności rolniczej.

Rząd RP w swoim stanowisku do pakietu projektów rozporządzeń ustanawiających przepisy dotyczące realizacji przyszłej WPR ocenił, że weryfikacja kryteriów dla osoby faktycznie prowadzącej działalność rolniczą będzie co najmniej równie skomplikowana, jak w przypadku przepisów dotyczących rolnika aktywnego zawodowo, na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady (UE) nr 1307/2013. Polska w ramach prac nad przyszłą WPR zwracała na to uwagę, wskazując jako problematyczne m.in. konieczność określenia wysokości dochodu i wkładu pracy w gospodarstwie, powyżej których rolnik może zostać uznany za prawdziwego rolnika, a także ustalenie odpowiednich poziomów tych wskaźników i ich weryfikację; w szczególności za trudno mierzalny należy uznać wkład pracy.

Niektóre kraje członkowskie UE opowiadały się za dobrowolnością definicji prawdziwego rolnika. W efekcie ustaleń Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 19–20 października 2020 r. wypracowany został kompromis, tzw. podejście ogólne Rady, zgodnie z którym definicja ta byłaby dobrowolna. Niemniej jednak w tej kwestii nadal toczą się negocjacje między Radą, Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim.

Jeżeli w opinii KRIR zastosowanie definicji prawdziwego rolnika jest w Polsce niezbędne, uprzejmie proszę o zgłoszenie konkretnej propozycji przepisów w ramach trwających konsultacji projektu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej pod adresem *https://www.gov.pl/web/wprpo2020/konsultacje-spoleczne-planu-strategicznego-dla-wpr*.

Pragnę zapewnić Pana Prezesa, że każda zgłoszona w ramach konsultacji propozycja zostanie dokładnie przeanalizowana i rozważona.

Z poważaniem

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
$Imię Nazwisko
$Stanowisko
/podpisano elektronicznie/